Nr. 208. Kraków, Środa 2 Września 1914. Rok XXII.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor. Za dwurazowe odnoszenie do domu dopłaca się 60 hal. — za jednorazowe 40 hal.

Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h., kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor.. w innych państwach kwartalnie 12 kor.

Zmiana adresu 40 hal.

GŁOS NARODU

WYDANIE WIECZORNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franco do Administracyi „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. Rękopisów redakcya nie zwraca.

Adres Redakcyi:
Ul. św. TOMASZA L. 35. Adres telegr.: „Głos Narodu" Kraków. Telefon redakcyjny Nr 190. Telefon admin. i drukarni Nr 3344.

Wielkie zwycięstwo

Armia Dankla i Aufenberga pod Lublinem i Chełmem. — Zdobycie 160 dział. — Lwów w naszych rękach.

WIEDEŃ dnia 2 września godzina 9-ta rano. C. k. Biuro korespond. donosi: Całotygodniowa zacięta walka na przestrzeni między Zamościem a Tomaszowcami doprowadziła wczoraj **do zupełnego zwycięstwa armii generała Auffenberga. Wzięto całe masy jeńców i zdobyto dotąd 160 dział. — Rosyanie znajdują się w odwrocie** przez Bug.

Także **armia generała Dankla**, która teraz naciera na Lublin, **wykazuje nieprzerwane sukcesy.**

W Galicyi wschodniej znajduje się Lwów jeszcze w naszem posiadaniu, wszelako położenie jest tam wobec silnego, przeważającego (ueberschlagen) ataku Rosyan bardzo trudnem.

Zastępca szefa sztabu geralnego
von Hoefer.

Stanowisko naszego skrzydła wschodniego jest dobrze umocnione środkami naturalnymi i sztucznymi. Linie kolejowe na tyłach naszej armii ułatwiają przesyłkę ammunicyi i zaprowiantowanie, podczas gdy przeciwnik musi się ograniczać do przywozu w wozach trenu. — Ogólna sytuacya wydaje mi się niezmiernie dobrą, nastrój nie pozostawia nic do życzenia.

We Lwowie słychać było grzmot dział tylko przez 4 godziny. A strzelano zapewne przez cały dzień. Można z tego wnioskować, że linia walki oddala się od Lwowa.

Rząd francuski opuszcza Paryż.

Rzym. (T. B.) „Giornale d' Italia" donosi z z Marsylii pod datą 1 bm.: Podług pewnych wiadomości z Paryża **rząd francuski prawdopodobnie w ciągu kilku dni a może nawet już dzisiaj przeniesie się do Bordeaux.** (Jak w r. 1870. Przyp. Red.).

Francuskie wykręty.

Jak Francuzi tłomaczą swoje klęski.

Paryż. (T. B.) (Havas) via Rzym. Komunikat wydany 1 b. m. o godz. 11 w nocy: Z powodu trwania ruchów **celem osaczenia Niemców i w celu uniknięcia akcyi decydującej,** która mogłaby tylko nastąpić w warunkach niekorzystnych, **wojsko nasze na lewem skrzydle cofnęło** się po części na południe, a po części na południowy wschód. **Akcya przedsięwzięta w okolicy miasta Rethel umożliwiła naszym wojskom zatrzymać chwilowo nieprzyjaciela.** Także w centrum i na naszem prawem skrzydle między Lotaryngią a Wogezami stan rzeczy jest niezmieniony.

Konklawe.

Rzym. (T. B.) „Giornale d' Italia" donosi: **W obu głosowaniach w konklawe wczoraj Maffi otrzymał 30 głosów na 58 głosujących, a Ferrata 18.** Jak wiadomo, do wyboru potrzebna większość dwóch trzecich. Pismo dodaje, że wynik tych głosowań okazuje, **iż stronnictwo Maffiego jest silnem, ale mimo to nie będzie mu łatwem uzyskanie potrzebnej większości.**

Wymieniony jako „papabilis" kard. Dominik Ferrata został kardynałem w r. 1896. Kard. Ferrata jest prefektem Kongregacyi św. Sakramentów. Ma za sobą przeszłość dyplomatyczną, był nuncyuszem w Paryżu. Liczy lat 67.

Rzym. (T .B.) (Aj. Stefanii). Punktualnie o godz. 11 przedpoł. wzniósł się ponad kaplicą sykstyńską z komina słup „sfumata", a w 10 minut później drugi raz. **Wybory przedpołudniem przeszły więc bez rezultatu.** Liczne tłumy ludności zgromadzone były na placu św. Piotra.

Echa wielkiej bitwy.

Wiedeń. (Tel. wł.) Roda Roda donosi z kwatery wojennej do wczorajszej „N. Fr. Presse":

„Od początku batalii mieliśmy do czynienia z dwiema nieprzyjacielskiemi armiami: z północną nadciągającą od Lublina i z drugą kijowską nad Zbruczem. Podczas gdy nasza armia szczęśliwie powstrzymała przeciwnika na wschód od Lwowa i to może słabszemi siłami, to druga armia na wschód od Wisły przez potężne posuwanie się ku północy usunęła niebezpieczeństwo, jakieby naszemu skrzydłu groziło.

Telegramy.

(Telegramy »Głosu Narodu« z dnia 2 Września 1914).

Nowy sukces armii niemieckiej.

Berlin. (T .B.) Z wielkiej kwatery wojennej donoszą pod datą dzisiejszą: **Twierdza Givet poddała się dnia 31 sierpnia.**

(Givet, miasteczko w departamencie Ardennes weiskającym się klinem w Belgię nad rzeką Mozą, 25 klm. od Namuru na południe, połączone trzema liniami kolejowemi z Francyą i Belgią, liczy przeszło 7000 mieszkańców. Givet, ważny punkt strategiczny nie jest twierdzą w ścisłym tego słowa znaczeniu, posiada jedynie silny fort Charlemont na wzgórzu 215 metrów wysokiem. Miasteczko Givet posiada liczne przemysłowe zakłady i prowadzi ożywiony handel z sąsiednią Belgią).

Wojna w koloniach.

Berlin. (Tel. wł.) Potwierdza się wiadomość, że francuskie i angielskie wojska obsadziły siłą niemieckie Togo w Afryce, nie pozwoliwszy niemieckiej załodze na honorowy odwrót. „Koeln. Ztg" donosi, że nieprzyjaciel miał 50 zabitych i rannych. Niemcy bronili się widocznie energicznie.

Pomoc dla Serbii.

Wiedeń. (Tel. w.) „N. Fr . Presse" donosi w nrze 17967:

Rosya posyła ciągle amunicyę dolnym Dunajem do Serbii. Przy ujściach Dunaju przygotowuje się podobno rosyjskie transporty wojska.

O przejazd Niemców przez Bułgaryę.

Sofia. (T. B.) Aj bułgarska donosi, iż na krok podjęty przez zastępców mocarstw trójporozumienia **z powodu przejazdu 600 Niemców przez Bułgaryę** do Konstantynopola, którzy mieli być oficerami i marynarzami, odpowiedział rząd bułgarski, **iż Niemcy ci przyjechali osobnym pociągiem z Rumunii w ubraniu cywilnem** i mieli legitymacye bez zarzutu. Już sam fakt, że Rumunia przepuściła ich, dowodzi, iż także Bułgarya nie dopuściła się naruszenia neutralności, pozwalając im na przejazd przez Bułgaryę. **Bułgarya, jak dotąd i nadal zdecydowaną jest ściśle przestrzegać neutralności.** Opowiedź ta została doręczoną posłom rosyjskiemu, francuskiemu i angielskiemu.

W obronie Niemiec.

Rzym. (T. B.) W „Giornale d' Italia" ogłasza znany literat Cezar Lollis artykuł, w którym prostuje opinię panującą we Włoszech, jakoby Niemcy byli barbarzyńcami. Opinia ta powstała pod wpływem prasy francuskiej.

Ludność Bułgaryi przeciw Serbii i Rosyi.

Sofia. (T. B.) Dzienniki donoszą, że **rewolucyoniści macedońscy zburzyli most nad Wardarem koło Gimendże.** Z powodu ciągłego prześladowania Macedończyków przez władze serbskie, **wzburzenie ludności przybiera niebezpieczną formę tak, że obawiają się nowych zamachów.** Dziennik „Cambana" zwraca się przeciw temu, że rosyjscy panslawiści ustawicznie wzywają Bułgaryę, aby przyszła z pomocą Rosyi. Pismo oświadcza, że apele te conajwyżej mogą rozczulać owe elementy, które są narzędziami Rosyi i Serbii, naród bułgarski zaś pozostanie zimny na te wezwania.

Zajęcie Valony przez powstańców.

Rzym. (T. B.) Ajencya Stefani donosi z Valony: **Pierwsze oddziały powstańców** ze sztandarem tureckim na czele **weszły spokojnie do miasta.** Inne oddziały są w przedmieściach. Wypadków nie było.

Cesarz Wilhelm.

Berlin. (T. wł.) „Koeln. Ztg" donosi, że cesarz Wilhelm II. złożył tytuł feldmarszałka i admirała angielskiego.

Gdzie jest flota angielska.

„Koelnische Volkszeitung" zamieszcza pod tym tytułem artykuł: W całych Niemczech pytanie to przechodzi z ust do ust, bo według zapewnień angielskiego kierownictwa marynarki flata angielska zaraz po wypowiedzeniu wojny zjawić się miała przy wybrzeżach niemieckich. Tymczasem widzimy, że ściągnięto ją do portów a czasami tylko dochodzą wieści, że tu i ówdzie zatrzymała jakiś statek handlowy i na tem kończy swe wojenne zadania.

Wstrzymanie się floty angielskiej od ataków zawdzięczyć należy zapatrywaniom, jakim hołduje zdrowsza część narodu angielskiego i znawcy stosunków handlowo-politycznych. W krótkim czasie przed wypowiedzeniem wojny okazała się broszura jednego z oficerów marynarki, której jako nagrodzonej przez Akademię, poświęciła prasa angielska wiele uwag. Oficer ten pisze: „My Anglicy nie możemy z sentymentalnych powodów rozpoczynać wojny. Wojnę możemy prowadzić wtedy, chcąc mieczem zmusić naszego przeciwnika do zastosowania się do warunków handlowych, które uważamy dla siebie za korzystne i konieczne.

Zastanawiając się nad przyczynami wojny, prowadzonymi przez inne mocarstwa, powinniśmy baczyć, abyśmy podejmując kroki wojenne, tylko względy handlowe mieli na uwadze. Takie uwagi zamieszcza angielski oficer marynarki o wojnie europejskiej, nadmieniając, **„że dla floty angielskiej objektem operacyjnym w razie wojny powinien być w pierwszym rzędzie handel niemiecki a nie flota.**

„Koelnische Zeitung" pisze: Anglia już nieraz dała tego dowody, że głównem jej zadaniem jest zniszczenie ekonomiczne Niemiec. Anglia zatem ma za zadanie prowadzić wojnę zniszczenia przeciw handlowi niemieckiemu, oszczędzając przytem o ile możności swą flotę potrzebną im do zabezpieczenia brzegów swej ojczyzny. Niemcy zdają sobie dokładnie sprawę z zachowania się faktycznego floty angielskiej, wiedząc, że największą sztuką w strategii jest wstrzymywanie się od ataków, szanowanie sił i użycie ich w najstosowniejszej chwili. Nawet w czasie gwałtownego ataku z naszej strony przeciw flocie angielskiej, ponieślibyśmy wielkie ofiary, a pozostałaby przecież jeszcze część floty angielskiej, która podczas rokowania pokojowego zaważyłaby na szali wypadków. Anglicy trzymają się tej samej taktyki co Serbowie w pierwszej wojnie bałkańskiej, szanując swe siły, aby, gdy przyjdzie do rozdziału łupów, żądania swe poprzeć siłą niewyczerpaną w wirze walk.

Kandydaci do Tyary.

Kardynał Piotr Maffi.

Maffi Piotr, ur. w Corteolonie (dyec. pawijska w północ. Włoszech) 12 paźdz. 1858, został kapłanem 1881 r., poczem 2 lata był profesorem filozofii w seminaryum duchownem w Pawii, poczem poświęcił się badaniu nauk przyrodniczych, astronomii, geodynamii i meteorologii. W tym celu urządził w Seminaryum gabinet historyi naturalnej i fizyczny oraz obserwatoryum. Liczne prace naukowe ogłaszał w medyolańskiej „Scuola cattolica", oraz był jednym z założycieli czasopisma p. t.: „Rivista di scienze fisiche e matematiche". W marcu 1901 przeniósł się z Pawii do Ravenny na wezwanie ś. p. Kard. Riboldego, który pragnął go mieć swym sufraganem. Jakoż 9 czerwca 1902 został wyświęcony na biskupa tytularnego Cezarei Mauretańskiej (obecnie miejscowość ta leżąca w Algerze zowie się: Cherchell) a po śmierci kard. Riboldego był administratorem apostolskim archidyecezyi raweńskiej. Dnia 22 czerwca 1903 został arcybiskupem pizańskim, a 30 listopada 1904 został mianowany protektorem i administratorem obserwatoryum watykańskiego. Kreowany kardynałem-kapłanem 15-go kwietnia 1907, otrzymał jako tytuł kościół św. Chryzogona na Trestevere, należący do Trynitarzy, niegdyś tytuł kardynalski Leona XIII. Jako kardynał należał do Kongregacyj: Indeksu, Obrzędów i Ceremoniału, oraz do dawnej kongregacyi Biskupów i zakonników.

Kardynał Piotr Gasparri.

Gasparri Piotr, ur. w Capovallazza di Ussita, miejscowości w gminie Visso, w dyec. Norcia (w środk. Włoszech,) d. 5 maja 1852; studya rozpoczął w seminaryum w Nepi a dokończył je w Semin. rzymskiem, gdzie otrzymał doktorat: teologii, filozofii i prawa kanonicznego. Następnie był sekretarzem krad. Mertla, a Propaganda powierzyła mu w swem seminaryum katedrę nauki o Sakramentach świętych. — Powołany na profesora prawa kanonicznego w Instytucie katol. w Paryżu. Ogłosił z materyi, którą wykładał, liczne bardzo cenne rozprawy, oraz zajmował się losem swych rodaków w stolicy Francyi i był promotorem stowarzyszenia dla opieki nad nimi. 13 kwietnia 1894 mianowany prałatem J. Ś., w 4 lata później (2 stycznia 1898) został arcybiskupem tytul. Cezarei Palestyńskiej i delegatem apostolskim dla Rzeczypospolitych w Peru, Ekwatorze i Boliwii. 23 kwietnia 1901 r. został sekretarzem Kongregacyi dla spraw kościelnych nadzwyczajnych (odpowiadającej temu, czem jest w poszczególnych państwach Ministeryum dla spraw zagranicznych) oraz stał się duszą i głównym współpracownikiem Komisyi dla kodyfikacyi prawa kanonicznego, której znowu był sekretarzem; później przewodniczył Radzie Konsultorów tejże Komisyi od 4 kwietnia 1904. Był także Konsultorem ś. Officyum od 27 lipca 1901 r.; w maju 1907 r. został asystentem tronu papieskiego. Kreowany kardynałem-kapłanem 16 grudnia 1907 r., otrzymał jako tytuł kościół św. Bernarda in Thermis, należący do Cystersów, gdzie spoczywa ich chwała, kard. Jan Bona, uczony pisarz ascetyczny. Tytuł ten należał niegdyś do kard. Sarto. Kard. Gasparri należał do wielu Kongregacyj kardynalskich, jak: Soboru, Sakramentów, Spraw kościeln. nadzwycz., Studyum: do Komisyi dla Kodyfikacyi prawa kanon.,Fabryki św. Piotra; był protektorem kilku zgromadzeń zakonnych oraz stowarzyszeń św. Cecylii dla pielęgnowania muzyki kościelnej w Niemczech.

Kronika

Dzień 2 września — dniem Sedanu i Chiari. Dzisiaj gdy cały świat oczekuje wiadomości o wyniku gigantycznych zapasów między Wisłą a Dniestrem, warto przypomnieć, że dzień 2-go Września jest szczególnie szczęśliwym dla Austryi i Niemiec. Dnia 2 września 1701 zwyciężył książę Eugeniusz Sabaudzki na czele wojsk austryackich armię francusko - hiszpańską, pozostającą pod dowództwem księcia Franciszka Villeroi, marszałka i para Francyi. Była to bitwa pod Chiari we Włoszech, jedna z wielu bitew w czasie 13-letniej wojny o sukcesyę hiszpańską.

Również kapitulacya Napoleona III. i jego armii przypadła w dniu 2 września. Kapitulacya ta zadecydowała o losie kampanii r. 1870. Dzisiaj wojska niemieckie przeszły już pobojowisko Sedanu i zdążają ku Paryżowi...

Może dzień 2 września upamiętni się jeszcze wielkiem zwycięstwem we wschodnich powiatach Galicyi?!

Więcej spokoju! Piszą do nas: Zdaje się, że na uspokojenie nerwów naszych trudno oddziałać — gdyż mimo tylokrotnych wezwań prasy do spokoju, byle jaka wieść powoduje gorączkową panikę. Dowodem tego była ubiegła sobota, kiedy wieść o pojawieniu się Kozaków, wywołała w chrzanowskiem prawdziwy popłoch. Podług opowiadań naocznego świadka, w sobotę rozchodzić się poczęły pogłoski, iż Kozacy przedarli się przez linię wojsk i są koło Sierszy. Jacyś ludzie, jadący na wozie, wołali: „Uciekajcie! Kozacy za nami!" — To wystarczyło, iż między g. 5—7 wiecz. tysiące ludzi zbiegło się na dworcu w Trzebini, by uciekać do Krakowa. Kilka tysięcy ludzi uciekało pieszo ku Krzeszowicom, inni zaś w lasy ku Płazie.

Więcej spokoju, nie dajmy się powodować nieuzasadnionemi pogłoskami.

Wpisy do szkół ludowych i prywatnych średnich w Krakowie są w pełnym toku. W niektórych szkołach ludowych już rozpoczęła się nauka, w innych rozpocznie się w najbliższych dniach. Podobnie i prywatne zakłady średnie rozpoczynają rok szkolny w pierwszych dniach przyszłego tygodnia. Publiczne szkoły średnie jeszcze nie ogłosiły terminu wpisów, nastąpi to niewątpliwie w krótkim czasie.

Ze wsi śląskiej. Czytamy w „Dzienniku Cieszyńskim": Wieś Śląska bierze żywy udział myślą w wypadkach wojennych, śląc westchnienie za tysiącami najbliższych, którzy poszli do walki. Do serc chłopskich lęk jednak nie znalazł przystępu, wszyscy bowiem bez wyjątku, śledząc pochód zwycięski armii austryackiej pod Warszawę, pewni są dobrego wyniku wielkiej ofiary. Obecna zawierucha światowa ma to do siebie, że obudziła ona silniej, niż praca wielu ubiegłych dziesiątków lat, świadomość narodową wśród ludu śląskiego. Z zaciekawieniem i życzliwością patrzą wszyscy na legionistów śląskich, obozujących w Cieszynie i jak wiadomo hojną dłonią popierają wielkie dzieło. Radośnie zostali uderzeni także chłopi nasi, zmianą stosunku do siebie urzędów i panów z miasta, wyczuwając w tym dobrym objawie siłę Monarchii habsburskiej. Dawniej chłop śląski był niczem i bolał nad tem, teraz serdecznie się cieszy, że urzędy i Niemcy oddają mu należny szacunek. On im źle nie odpłaci! Wyrazić należy tylko jaknajusilniejsze życzenie, ażeby ten dobry stosunek, wyrósłszy z wspólnej niebezpieczeństwa, nie zachwiał się w przyszłości, lecz owszem przetrwał zwycięską wojnę i kształtował się w tym kierunku na dalszą przyszłość dla dobra kraju.

Austryackie urzędy pocztowe w Królestwie. Jak nas informują, urządzono i otwarto dziś w Miechowie i w Olkuszu austryackie urzędy pocztowo-telegraficzne dla powszechnego użytku publiczności. Do urzędów tych nadawać będzie można z Krakowa wszystkie przesyłki pocztowe i depesze telegraficzne. Dotąd istniejące urzędy telegraficzne w Działoszycach, Skalbmierzu, Proszowicach, Jędrzejowie, Kielcach i Pińczowie będą w najbliższych dniach, po nadejściu przyborów z Wiednia, przekształcone na urzędy pocztowo-telegraficzne dla ogólnego użytku.

Nakładem wydawnictwa „Głosu Narodu". z ogr. odp. Redaktor odpowiedz. Jan Matyasik. — Drukarnia „Głosu Narodu" w Krakowie